

Esmeralda wakkeret fokkersvuur aan

*New Moore Esmeralda 38 (v. O Man)
won begin december als slijtvaste
honderdtonner het algemeen
kampioenschap op de HHH-show*

Voor jury en publiek was New Moore Esmeralda 38 dé verrassing van de HHH-show, maar niet voor haar fokkers Jan en Jacquélien Prent-Withaar. Na maar liefst 18 keuringsdeelnames won de O Mandochter het algemeen HHH-kampioenschap. Intussen heeft fokkerij in Nijeveen de laatste jaren weer een prominentere rol gekregen. En de fokkers willen meer, met EK-deelname als droom en nieuw doel.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

BEDRIJFSPROFIEL

namen	: Jan en Jacquélien Prent-Withaar, Lynn, Steven en Thomas (niet op foto)
plaats	: Nijeveen
aantal melk- en kalfkoeien	: 145
aantal stuks jongvee	: 100
rollend jaargemiddelde	: 12.063 4,17 3,52
gemiddeld exterieur	: 84,1
grondgebruik	: 67 hectare (20 procent mais)

Wie op een donkere winterdag een rondje door de stal van familie Prent-Withaar in Nijeveen doet, moet goed opletten dat hij niet ongemerkt langs New Moore Esmeralda 38 loopt. Esmeralda is de O Mandochter die tijdens de HHH-show terecht met zoveel superlatieven werd overladen, toen ze als slijtvaste en stralende honderdtonner het algemeen kampioenschap won. Maar thuis in de stal is het niet de grootste, breedste of diepste koe of de koe met veel upstanding, nee, ze is relatief onopvallend. Tot je de koe wat langer observeert tussen haar 145 koppelgenoten en tot de conclusie komt dat ze in de stal hetzelfde doet als tijdens de HHH-show. Ze verbindt functionaliteit en showtype op een fantastische wijze en vat daarmee ook direct de strategie van de Drentse fokkers samen.

Maar eerst nog even terug naar begin december in de IJsselhallen in Zwolle, waar dus alle schijnwerpers waren gericht op Esmeralda 38. 'We hebben ontzettend veel positieve reacties gehad', vertelt Jan Prent met een onafscheidelijke glimlach. 'De Amerikaanse fokkerijsite The Bullvine opende zelfs met Esmeralda groot in beeld en de dochter van aAa-bedenker Bill Weeks wilde wat extra dingen over de koe weten om op Facebook te zetten. Natuurlijk maakt ook die internationale aandacht ons heel erg trots.' De O Mandochter werd kort na de HHH-show ook nog ingeschreven met 93 punten voor exterieur.

Goed opgebouwde pedigree

Jan (49) en Jacquélien (44) Prent merkten uit de reacties dat er heel veel mensen zijn die het deze krasse honderdtonner zo gunnen. Als een regelrechte verrassing kwam de titel voor haar eigenaren echter niet. Zoon Thomas (20) telt snel dat de O Mandochter maar liefst 18 keer aan een keuring heeft deelgenomen. 'Ze heeft er tussen het reservekampioenschap vaarzen in 2011 en het algemeen kampioenschap nu, veel vaker goed voor gestaan. Maar alles moet net goed vallen om (algemeen) kampioene te worden. Helaas is het niet twee jaar eerder gebeurd, dan had mijn vader het nog kunnen meemaken', vertelt Jan.

De Esmeralda's kennen hun oorsprong namelijk op het ouderlijk bedrijf van Jan en zijn later deels meeverhuisd naar het huidige familiebedrijf van Jacquélien (vandaar ook de bedrijfsnaam Withaar-Prent). 'Ik zat in mijn jonge jaren in het fototeam van Alger Meekma en Alex Arkink en toen moesten we ook Delta Esmeralda fotograferen. Ik vond dat zo'n beste koe, dus zei mijn vader dat als hij een keer embryo's

wilde kopen, het van die koe moest zijn.' De zeven embryo's die niet veel later uit deze Lou Ettastam werden aangeschaft, zorgden naast wat stierkalveren voor één vaarskalf van Hardtac. Uit deze Esmeralda's van Prent fokte provinciegenoot Roelof Krikken al eens Tellingingen Esmeralda 27 (v. Allen), die in 2012 het seniorenkampioenschap op de NRM won. Via Rudolph, Hole in One en Goldwyn fokte Prent O Mandochter Esmeralda 38. 'Deze foklijn kenmerkt precies zoals wij fokkerij zien. Soms moet je even een combinatie maken voor een tussen- of balanskoe, net hoe je het wilt noemen. Dat was de Hole in One met haar 83 punten. De Goldwyndochter was vervolgens weer stijlvoller en hoogbeniger en daar paste O Man weer goed op', zo legt Jan de keuzes uit het verleden uit.

Apart voeren verlengt keuringsvorm

De gebruikte O Manrietjes zorgden voor drie vaarskalveren in Nijeveen, allemaal uit Goldwynmoeders. 'Alle drie waren voorzien van een excellentwaardige uier. Hieruit blijkt maar weer hoe belangrijk goede combinaties zijn', zo verzekert Jan. Op het bedrijf wordt al zeker dertig jaar het aAa-systeem gebruikt bij het maken van de paringen.

Het was in 2011 diezelfde Esmeralda 38 die het fokkersvuur bij de familie weer aanwakkerde. 'We hebben een periode op twee locaties gemolken en in 2007 hebben we een nieuwe stal gebouwd. In die periode was het druk en moest er een poosje vooral veel gemolken én geld verdiend worden. We hebben toen

Inmiddels wordt er op het bedrijf weer met een voermengwagen gevoerd en is er ook overgestapt naar compact voeren

▲
Sinds 2017 worden de koeien drie keer per dag gemolken

diverse economische keuzes gemaakt en de keuringen even op een laag pitje gezet', vertelt Jacquélien. Vanaf 2011 zijn de fokkers weer intensiever naar keuringen gegaan en zijn ze ook begonnen met het apart huisvesten en voeren van de showkoeien. 'Esmeralda heeft ons geleerd dat het voeren op conditie richting de keuring ook echt werkt. Anders had ze nooit 18 keer in 10 jaar tijd mee naar de keuring gekund. Er wordt door sommige mensen gezegd dat een koe zo uit het koppel kampioen moeten kunnen worden op de keuring. Dat kan ook wel, maar slechts een paar weken per lactatie', zo stelt Jan. 'Om een koe langer in een uitstekende keuringsvorm te houden moet je haar op een showrantsoen zetten. Dat is de enige reden om koeien apart te voeren en daarmee dus ook apart te huisvesten. Het heeft verder helemaal niets te maken met of een koe goed of slecht is en of ze wel of niet in een commercieel melkveebedrijf functioneert', zo neemt Jan duidelijk stelling. 'Een tweede voordeel van een showrantsoen is wel dat koeien gemakkelijker hun voer opnemen tijdens de show.'

Keuringsmuziek tijdens melken

Een verklaring voor hoe het komt dat Esmeralda nog altijd zo slijt vast is, hebben de Drentse fokkers wel. 'De koe heeft echt een eigen wil en laat zich de kachel niet aanmaken door wat er in de stal gebeurt. Ze staat ook altijd op de laatste plek in de melkstal. Ze is echt de diva van de stal', vertelt Jacquélien. 'En,' zo vult Thomas aan, 'als ze gaat staan of liggen, raakt ze het ijzer van de box niet. Ze is gewoon heel vitaal en atletisch.' De melkveehouders genieten volop van de herintreding van meer fokkerijbeleving binnen hun bedrijfsvoering. 'Het is voor ons een grote stimulans. Als Jacquélien 's morgens de showkoeien de melkstal injaagt als we ze in aanloop naar de keuring apart huisvesten, dan zet ik de keuringsmuziek hard aan, zoals bijvoorbeeld die van Pirates of the Caribbean', vertelt Jan smeug. 'We grappen dan wat over dat ze vast kunnen wennen voor als ze eens

kampioen worden. Maar het zorgt vooral voor heel veel werkplezier. En dat plezier in je werk moet je zelf zoeken, de consument geeft je dat niet. Mooie koeien die makkelijk melk geven, daar beleven we iedere dag plezier aan.' Binnen de voorbereidingen van de keuringen heeft ieder zijn eigen taak. Jan zorgt voor het rantsoen, Jacquélien wast de koeien twee keer per week, Thomas doet het scheerwerk en ook de andere kinderen Lynn en Steven gaan mee naar de show.

In de hele keuringsdeelname speelt ook Showteam Drenthe, waar de familie deel van uitmaakt, een gewaardeerde rol. Samen met acht andere fokkers bereiden ze gezamenlijke deelname aan grote keuringen voor. 'Dat maakt het voor iedereen makkelijker om mee te doen. We verdelen wie wat meeneemt of regelt en gaan vooraf ook bij elkaars koeien kijken. Bij deze "voorselectie" zeggen we ook eerlijk wat we van elkaars koeien vinden. Op de keuring helpen we elkaar ook constant', vertelt Jan. 'Het mooiste moment van afgelopen HHH vond ik misschien nog wel dat showteamcollega Harm Albring bij het algemeen kampioenschap nog harder juichte dan de voorbrenger van onze koe. We doen het echt met elkaar.'

Wijziging van voersysteem

Desgevraagd kunnen Jan en Jacquélien nog wel zonder keuringen, als dat echt zou moeten, maar zonder fokkerij, nee, dan zouden ze geen boer meer zijn. 'Fokkerij is het allermooiste van boer zijn. Je creëert iets waar je echt je stempeltje op kunt zetten. Vroeger had je een typische Withaarkoe', verwijst Jan naar zijn schoonouders Arend en Alie Withaar, die sinds augustus 2018 uit het bedrijf zijn. 'Dat was een niet al te grote, degelijk gebouwde en krachtige koe met een super uier. Koeien die glommen en heel veel kwaliteit hadden.'

Het laat zich natuurlijk raden dat de vraag volgt hoe een typische Withaar-Prentkoe er dan uitziet. Jan: 'Dat is een goed ontwikkelde, voornamelijk zwarte koe, die fijn van vel is en altijd glimt. Deze kwaliteitsrijke holsteinkoe heeft ook veel ribwelling boven in de ribben, is sterk op de lendenen en onberispelijk in uier en benen, en geeft daarnaast ook veel melk.' Stieren die daar op dit moment een bijdrage aan leveren, zijn bijvoorbeeld Seaver, Doorman, Diamondback, Lautrust, Malki en jonge stieren als Moovin, Tattoo en Sidekick.

De wens richting koeien die veel melk produceren, speelt niet alleen in de fokkerij, maar ook in het management. Tien jaar geleden vertelde Jan Prent in Veeteelt dat ze de kostprijs wilden verlagen en een lagere productie daarbij accepteerden. Er werd onder andere gekozen voor blokken op de voergang. 'Het werkte hier niet, omdat we niet genoeg vreetplaatsen hebben. Daarnaast moet het aanschuiven van de blokken eigenlijk door één persoon gebeuren, anders worden koeien veel te dik.'

Verbaasd over productiepotentie

De op handen zijnde afschaffing van het melkquotum in 2015 zorgde in Nijeveen voor een nieuwe koers. De gemiddelde melkproductie moest omhoog, waardoor er een voermengwagen werd aangeschaft. Direct werd ook afscheid genomen van het selecteren in het voer door compact te gaan voeren. Het rantsoen werd opgewaardeerd en alle ingrediënten zitten nu in het rantsoen, met uitzondering van een opstartbrok voor de eerste 120 dagen in lactatie. Naast gras en mais bestaat het rantsoen uit

zelfgemaakte ontsloten tarwe, maismeel en raapschilfers met soja. De voerkosten bedragen 10 cent per kilo melk. Het voorsorteren op het postquotumtijdperk heeft gewerkt, want rond de peildatum waren er 180 koeien aan de melk. 'Vervolgens zijn we door het opvoeren van de productie, ook doordat we sinds 2017 drie keer per dag melken, teruggegroeid naar 145 melkkoeien. De ruimte die de koeien nu hebben, bevat goed, net als het opvoeren van de productie. We staan er versteld van wat sommige koeien kunnen geven. De toppers zitten op 19.000 kilo melk in 305 dagen. Het is dat we lang doorgaan met insemineren, anders was de gemiddelde productie nog hoger geweest.' In tien jaar tijd steeg de productie van ruim 8000 kilo melk naar de huidige 12.000 kilo.

De koeien die het beste passen binnen het huidige bedrijfssysteem, worden door de Drentse fokkers gespoeld. Naast Esmeralda 38 is dat bijvoorbeeld ook een twaalfjarige Talentdochter die 100.000 kg melk heeft gegeven en een sterk gebouwde, maar niet excellente Bradnickdochter. 'We moeten het gevoel hebben dat het een koe is waar we echt verder mee kunnen en dat we eigenlijk al weten dat er in combinatie met een bepaalde stier echt wat goeds uit voortkomt.'

Op die manier heeft Esmeralda 38 al 32 nakomelingen op het bedrijf gegeven. De oudste melkgevende dochters zijn nakomelingen van Fitz, Novo, Contrast en Doorman. 'Op O Mandochter Esmeralda zoeken we vooral naar stieren met wat meer fijnheid. In de Fitzdochters zien we veel van de jonge Esmeralda terug', klinkt Jan enthousiast.

Showstallen in achterhuis

Economie blijft binnen het bedrijf van familie Withaar-Prent belangrijk, want zonder inkomsten geen mooie koeien. 'Maar zonder arbeidsplezier ook geen inkomsten', zo voegt Jan snel toe.

De hervonden fokkerijliefde is een passie van het hele gezin, dat met elkaar de vakantie invult met een trip naar de Swiss Expo en het Europees kampioenschap. Het vijfja-

rige bedrijfsplan heeft ook een fokkerijambitie als belangrijkste doel. 'Over vijf jaar willen we graag deelnemen aan de Europese show. We gaan het achterhuis ombouwen en wat showboxen maken die we ook kunnen gebruiken voor quarantaine. Daar moet ook een ontvangstruimte komen en de mogelijkheid voor overnachten van gasten of stagiairs. Door meer inspanningen in de fokkerij hopen we ook inkomsten te genereren door onder andere embryooverkoop', stelt Jan. 'De titel van Esmeralda laat zien dat het snel kan gaan.'

▲ In de nieuwe ligboxenstal liggen de koeien in goed gevulde diepstrooiselboxen

Nakomelingen Esmeralda 38 op video

In Nijeveen lopen inmiddels 32 vrouwelijke nakomelingen van O Mandochter New Moore Esmeralda 38. Veeteelt maakte een video van de oudste melkgevende dochters, die door Jan Prent van commentaar worden voorzien.

▶ Kijk de film op veeteelt.nl